

GHID **PENTRU SESIZAREA INSPECȚIEI JUDICIARE**

1. STRUCTURA INSPECȚIEI JUDICIARE

În conformitate cu art. 7 alin. (1), lit. d) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii Inspecția judiciară este organ specializat din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit art. 7¹ din aceeași lege Inspecția judiciară este alcătuită din 7 inspectori-judecători cu o durată a mandatului de inspector-judecător de 6 ani. Inspectorul-judecător poate fi numit doar pentru un singur mandat.

Inspecția judiciară este condusă de un inspector-judecător principal, desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii, pe durata mandatului, din rândul inspectorilor-judecători.

Asigurarea tehnico-materială a activității Inspecției judiciare se efectuează de Consiliul Superior al Magistraturii în conformitate cu Legea bugetului pe anul respectiv.

2. ROLUL INSPECȚIEI JUDICIARE

În temeiul art. 7¹ alin. (6) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii Inspecției judiciare îi sunt atribuite următoarele competențe:

a) verifică activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la îndeplinirea justiției;
b) examinează petițiile cetățenilor în probleme ce țin de etica judiciară, adresate Consiliului Superior al Magistraturii, solicitând în mod obligatoriu explicația scrisă a judecătorului vizat în petiție;

b¹) verifică sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare;

c) verifică demersurile care au ca obiect acordul Consiliului Superior al Magistraturii privind pornirea urmăririi penale împotriva judecătorului;

d) studiază temeiurile respingerii de către Președintele Republicii Moldova sau de către Parlament a candidaturii propuse de Consiliul Superior al Magistraturii pentru numirea în funcția de judecător sau pentru numirea în funcția de vicepreședinte ori de președinte al instanței judecătorești, cu prezentarea unei note informative Consiliului Superior al Magistraturii.

Conform art. 7² alin. (1) din aceeași Lege activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la îndeplinirea justiției se verifică cu scopul de a asigura:

a) celeritatea procesului;

b) transparența activității de îndeplinire a justiției și deschiderea față de societate;

c) eficiența activității instanțelor judecătorești, a judecătorilor și a personalului instanțelor;

d) respectarea Codului de etică al judecătorului;

e) conduita profesională înaltă a personalului instanțelor judecătorești;

f) perfecționarea continuă a performanțelor judecătorilor și ale personalului instanțelor judecătorești.

Controlul asupra activității organizatorice ale instanțelor de judecată se efectuează în conformitate cu Regulamentul cu privire la volumul, metodele, temeiurile și procedura de verificare a activității organizatorice a instanțelor judecătorești la înfăptuirea justiției, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior a Magistraturii nr. 239/9 din 12 martie 2013.

Inspekția judiciară exercită alte atribuții în conformitate cu Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, alte acte normative și Regulamentul cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspekției judiciare, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 89/4 din 29 ianuarie 2013, cu modificările și completările ulterioare.

3. PERSOANELE CARE POT SESIZA INSPEKȚIA JUDICIARĂ

Potrivit art. 19 alin. (1), (2) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor (1) sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare comise de judecători poate fi înaintată de:

- a) persoana ale cărei drepturi au fost încălcate ca urmare a faptei comise de judecător sau o altă persoană care poate invoca un interes legitim;
- b) membrii Consiliului Superior al Magistraturii;
- c) Colegiul de evaluare a performanțelor, în condițiile prevăzute la art. 23 alin. (4) al Legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;
- d) Inspekția judiciară, prin autosesizare în urma controalelor efectuate în condițiile prevăzute de art. 7² al Legii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, precum și în cazul recepționării raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale, întocmit de către Centrul Național Anticorupție.

(2) Subiecții prevăzuți la alin. (1) pot înainta sesizarea privind faptele care le-au devenit cunoscute în exercitarea drepturilor sau atribuțiilor de funcție ce le dețin sau în baza informațiilor difuzate de mass-media.

Din interpretarea textului de lege menționat rezultă că sesizarea poate fi adresată Consiliului Superior al Magistraturii și indiferent de destinatarul acesteia (președinte, membru al Consiliului etc.), după examinarea conținutului, se înaintează Inspekției judiciare.

În cazul în care sesizarea vizează aspecte ce țin de competența Inspekției judiciare, ar fi util ca titularul sesizării să facă această precizare sau să se adreseze direct Inspekției judiciare.

4. OBIECTUL SESIZĂRII

În temeiul art. 4 alin. (1), (2), (3) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor constituie abatere disciplinară:

- a) nerespectarea intenționată sau din neglijență gravă a îndatoririi de a se abține atunci când judecătorul știe sau trebuia să știe că există una dintre circumstanțele prevăzute de lege pentru abținerea sa, precum și formularea de declarații repetate și nejustificate de abținere în aceeași cauză, care are ca efect tergiversarea examinării cauzei;
- b) adoptarea unei hotărâri judecătorești prin care, intenționat sau din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte;

c) acțiunile judecătorului în procesul de înfăptuire a justiției care fac dovada incompetenței profesionale grave și evidente, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane;

d) imixtiunea în activitatea de înfăptuire a justiției de către un alt judecător;

e) intervențiile ilegale sau exploatarea poziției de judecător în raport cu alte autorități, instituții sau funcționari fie pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite;

f) nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter, precum și a altor informații confidențiale de care a luat cunoștință în exercitarea funcției, în condițiile legii;

g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces;

h) absențele nemotivate de la serviciu, întârzierea ori plecarea fără motive obiective de la serviciu, dacă aceasta a afectat activitatea instanței;

i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției;

j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane;

k) atitudinea nedemnă în procesul de înfăptuire a justiției față de colegi, avocați, experți, martori sau alte persoane;

l) încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile, interdicțiile și restricțiile de serviciu care îi privesc pe judecători;

m¹) nerespectarea prevederilor art. 7 alin. (2) din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale;

n) obstrucționarea, prin orice mijloace, a activității inspectorilor-judecători;

p) alte fapte care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție, comise în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în afara acestora, care, după gravitatea lor, nu pot fi calificate doar ca încălcări ale Codului de etică și conduită profesională a judecătorilor.

(2) Constituie abatere disciplinară comisă de președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare, fără o justificare rezonabilă, a atribuțiilor stabilite de art. 16¹ din Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească și dacă aceasta a afectat activitatea instanței.

(3) Răspunderea disciplinară nu depinde de faptul că actul emis de judecătorul subiect al cauzei disciplinare a fost sau nu a fost contestat ori de rezultatul examinării apelului sau a recursului.

Atît din conținutul textului de lege citat, cât și din conținutul legilor și al Regulamentului, care stabilesc atribuțiile Inspecției judiciare, rezultă că, sesizarea adresată Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să se refere la aspecte din activitatea instanțelor de judecată, la activitatea sau conduita judecătorului, la încălcarea de către aceștia a obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea unor alte abateri disciplinare, prevăzute de lege, fără a pune, în nici un caz, în discuție legalitatea hotărârilor judecătorești sau a altor proceduri judiciare, decît prin prisma unor acțiuni care ar constitui abateri disciplinare.

În acest context urmează de ținut cont de faptul că nimeni, în afara instanțelor judecătorești, în ordinea și procedura stabilită de atac, nu este în drept să se implice în examinarea cauzelor la instanțele judecătorești competente sau să-și expună opinia asupra legalității și temeiniciei hotărârilor emise și că Consiliul Superior al Magistraturii, ca organ de autoadministrare judecătorească, nu are competențe jurisdicționale și nu este în drept să se implice în examinarea cauzelor judecate de instanțele competente, să-și expună opinia și/sau să aprecieze legalitatea și temeinicia hotărârilor judecătorești.

5. FORMA SESIZĂRII

Legea nu prevede un tipizat sau formular pentru cazul în care o persoană dorește să se adreseze Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la unele aspecte din activitatea instanțelor sau a judecătorilor.

Însă, chiar și în aceste condiții, sesizările în conținutul lor trebuie să se refere clar și concret la aspectele pe care le consideră că se impun a fi făcute cunoscute Consiliului Superior al Magistraturii.

De asemenea, sesizările trebuie să respecte, în modul de adresare, drepturile și libertățile celorlalte persoane, să nu conțină expresii insultătoare, jignitoare etc.

Aceasta reprezintă de fapt o îndatorire fundamentală a oricărui cetățean.

Sesizările trebuie, în mod obligatoriu, să conțină datele de identificare ale persoanei care o formulează (nume, prenume, adresa completă etc.), semnătura acesteia.

Datele de identificare ale persoanei (nume, prenume, adresa completă) trebuie să fie indicate și în sesizarea exprimată prin e-mail, pe una din adresele de contact ale Consiliului Superior al Magistraturii, cu semnătura digitală respectivă.

Potrivit art. 20 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, sesizarea cu privire la faptele judecătorului care pot constitui abateri disciplinare trebuie să conțină:

- a) datele de identitate și informația de contact ale autorului sesizării;
- b) numele judecătorului la care se face referire în sesizare;
- c) data și locul unde au fost comise faptele descrise în sesizare;
- d) descrierea succintă a faptelor ce ar putea constitui abateri disciplinare;
- e) indicarea, după caz, a probelor care confirmă fapta invocată sau indicarea persoanelor care ar putea confirma cele relatate de autorul sesizării, dacă acestea există la momentul depunerii sesizării;
- f) data și semnătura autorului sesizării.

În conformitate cu art. 22 alin. (1) din aceeași Lege dacă sesizarea nu corespunde condițiilor de formă și conținut stabilite de art. 20, inspectorul-judecător, în termen de 3 zile lucrătoare din ziua în care i-a fost repartizată sesizarea pentru verificare prealabilă, o restituie autorului cu indicarea neajunsurilor stabilite, printr-o decizie nesusceptibilă de atac și explicarea dreptului de a depune o nouă sesizare.

La prezentul Ghid se anexează schema etapelor procedurilor disciplinare în privința judecătorilor și un Formular tip pentru sesizarea Inspecției judiciare.

6. CINE EFECTUEAZĂ VERIFICĂRILE

În conformitate cu art. 18 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor procedura disciplinară include următoarele etape:

- a) depunerea sesizărilor privind faptele care pot constitui abateri disciplinare;
- b) verificarea sesizărilor de către Inspecția Judiciară și cercetarea disciplinară;
- c) – abrogată;

- d) examinarea cauzelor disciplinare de către colegiul disciplinar;
- e) adoptarea hotărârilor pe cauzele disciplinare.

În conformitate cu dispozițiile art. 23 alin. (1) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor verificarea sesizării reprezintă etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele imputate judecătorului și consecințele acestora, circumstanțele în care au fost comise, precum și orice alte date concludente din care să se poată stabili existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare.

Verificarea sesizării se efectuează de către inspectorii-judecători în termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la data înregistrării sesizării.

Termenul de verificare a sesizării poate fi prelungit de inspectorul principal cu cel mult 15 zile, la cererea inspectorului-judecător care verifică sesizarea, dacă există motive întemeiate care justifică prelungirea termenului.

7. COMPETENȚELE INSPECȚIEI JUDICIARE

Competențele Inspecției judiciare sunt atribuite prin art. 23 alin. (2), (3) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și Regulamentul cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției judiciare, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 89/4 din 29 ianuarie 2013.

Inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea este obligat:

a) să întreprindă toate măsurile necesare pentru a verifica faptele invocate de autorul sesizării și a stabili existența sau inexistența elementelor faptei care poate constitui abatere disciplinară;

b) să solicite judecătorului - subiect al sesizării opinia scrisă cu privire la circumstanțele invocate în sesizare;

c) să întocmească dosarul cauzei disciplinare care include sesizarea privind faptele care pot constitui abateri disciplinare, opinia scrisă a judecătorului subiect al sesizării, precum și toate materialele și alte probe obținute în urma verificării;

d) să examineze admisibilitatea sesizării pentru pornirea procedurii disciplinare, cu încadrarea juridică a faptelor invocate în sesizare, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1);

e) să transmită dosarul disciplinar Colegiului disciplinar și să susțină raportul cu privire la rezultatele cercetării disciplinare;

f) să se abțină de la verificarea sesizării și cercetarea disciplinară dacă se află în raporturi de rudenie pînă la al patrulea grad, inclusiv, sau de afinitate pînă la al treilea grad, inclusiv, cu judecătorul - subiect al procedurii disciplinare sau cu persoana care a depus sesizarea, precum și în cazul în care are un interes personal, direct sau indirect, în soluționarea cauzei disciplinare sau există alte împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și imparțialitatea sa. Pentru aceleași motive, judecătorul subiect al procedurii disciplinare sau persoana care a depus sesizarea poate cere recuzarea inspectorului-judecător.

În procesul de verificare a sesizării, inspectorul-judecător este în drept:

a) să facă copii de pe documentele relevante, inclusiv din dosarele la examinarea cărora se afirmă că au fost comise faptele descrise în sesizare;

b) să solicite alte informații necesare de la președintele instanței și alți judecători de la instanța în care activează judecătorul vizat în sesizare, precum și de la alte autorități publice, persoane cu funcții de răspundere sau persoane private;

c) să solicite, în caz de necesitate, persoanei care a depus sesizarea explicații verbale și în scris, precum și probe suplimentare în legătură cu faptele invocate în sesizare;

d) să întreprindă alte măsuri pe care le consideră necesare pentru a demonstra existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare în faptele indicate în sesizare.

8. ÎNTOCMIREA ȘI COMUNICAREA REZULTATELOR VERIFICĂRII

Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor prevede două modalități de finalizare a verificărilor sesizărilor.

Potrivit art. 23 alin. (1¹) din Lege, dacă nu se întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare sau faptele invocate în sesizare nu se confirmă prin probele administrate în procesul verificării prealabile, inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea, printr-o decizie motivată, respinge sesizarea ca fiind neîntemeiată.

Decizia cu privire la respingerea sesizării poate fi contestată de autorul sesizării în Completul de examinare a contestațiilor al Colegiului disciplinar în decurs de 15 zile de la data recepționării deciziei motivate.

În afară de aceasta, în conformitate cu art. 20 alin. (2) din Lege se consideră vădit neîntemeiată sesizarea în care sînt invocate fapte care nu fac referință la abaterile prevăzute de art. 4, căreia i-a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 5 sau care este declarată repetat, fără a aduce noi probe.

În temeiul art. 23 alin. (1²) din aceeași Lege, în cazul în care inspectorul-judecător constată existența elementelor constitutive ale abaterilor disciplinare, acesta dispune prin rezoluție pornirea procedurii disciplinare, începerea cercetării disciplinare, care se efectuează în termen de 30 de zile lucrătoare de la data dispunerii acestora, cu posibilitatea prelungirii termenului de către inspectorul-judecător principal cu cel mult 15 zile, la cererea inspectorului-judecător care verifică sesizarea, dacă există motive întemeiate care justifică prelungirea termenului.

În conformitate cu art. 26 alin. (1), (2) din Lege, după finalizarea cercetării disciplinare, în cazul constatării existenței elementelor constitutive ale abaterii disciplinare, inspectorul-judecător întocmește un raport, care, împreună cu dosarul cauzei disciplinare, se prezintă în termen de 3 zile colegiului disciplinar pentru examinare. În cazul în care nu se constată existența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare, inspectorul-judecător întocmește o decizie motivată de respingere a sesizării, care poate fi contestată în modul stabilit la art. 23 alin.(1¹).

Raportul întocmit de inspectorul-judecător trebuie să conțină descrierea succintă a faptelor invocate de autorul sesizării, informația prezentată de judecătorul subiect al sesizării, descrierea faptelor constatate de inspectorul-judecător, a probelor prezentate de autorul sesizării și a probelor colectate în timpul verificării și cercetării disciplinare de către inspectorul-judecător, a faptelor imputate judecătorului și încadrarea juridică a acestora. Copia raportului se remite judecătorului.

9. CONTESTAREA HOTĂRÎRILOR ADOPTATE PE CAZUL DISCIPLINAR

Potrivit art. 28 alin. (1), (3) din Lege, Completele de contestație examinează contestațiile împotriva deciziilor Inspecției judiciare de respingere a sesizării. Procedura în fața completelor de contestație este scrisă.

Completele de contestație decid:

a) admiterea contestației și restituirea cauzei inspecției judiciare pentru verificări suplimentare;

b) respingerea contestației ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 29 alin. (3) din Lege hotărîrea privind admiterea contestației este obligatorie pentru Inspekția judiciară, care urmează să efectueze cercetarea disciplinară în conformitate cu art. 23.

Hotărîrea privind respingerea contestației împotriva deciziei Inspekției judiciare de respingere a sesizării este definitivă.

În conformitate cu art. 31 alin. (1) cauza disciplinară (în baza rapoartelor Inspekției judiciare) se examinează cu citarea obligatorie a judecătorului vizat, a reprezentantului Inspekției judiciare și a persoanei care a depus sesizarea.

Potrivit art. 36 alin. (1), (1¹) din aceeași Lege, Colegiul disciplinar poate decide:

a) constatarea abaterii disciplinare și aplicarea uneia dintre sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 6;

b) constatarea abaterii disciplinare și sistarea procedurii disciplinare, în cazul în care au expirat termenele de tragere la răspundere disciplinară;

c) încetarea procedurii disciplinare, în cazul în care nu a fost comisă o abatere disciplinară;

d) încetarea procedurii disciplinare în cazul revocării sesizării depuse, cînd părțile nu insistă la examinarea sesizării pe fond, cu excepția cazurilor prevăzute de art. 19 alin. (4).

Colegiul disciplinar poate constata abaterea disciplinară și poate aplica sancțiuni disciplinare asupra judecătorilor în funcție, judecătorilor demisionați, președinților, vicepreședinților instanțelor judecătorești doar în cazul în care constată că fapta imputată a fost săvîrșită cu intenție sau din neglijență gravă.

În temeiul art. 39 alin. (1) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor hotărîrile Colegiului disciplinar pot fi contestate la Consiliul Superior al Magistraturii, prin intermediul Colegiului, de către persoanele care au depus sesizarea, Inspekția judiciară sau judecătorul vizat în hotărîre, în termen de 15 zile de la data primirii copiei de pe hotărîrea motivată, iar conform art. 40 alin. (1) din lege, hotărîrile Consiliului Superior al Magistraturii, adoptate în condițiile art. 39, pot fi contestate la Curtea Supremă de Justiție de persoanele care au depus sesizarea, de Inspekția judiciară sau de judecătorul vizat în hotărîre, în termen de 15 zile de la data recepționării hotărîrii motivate.

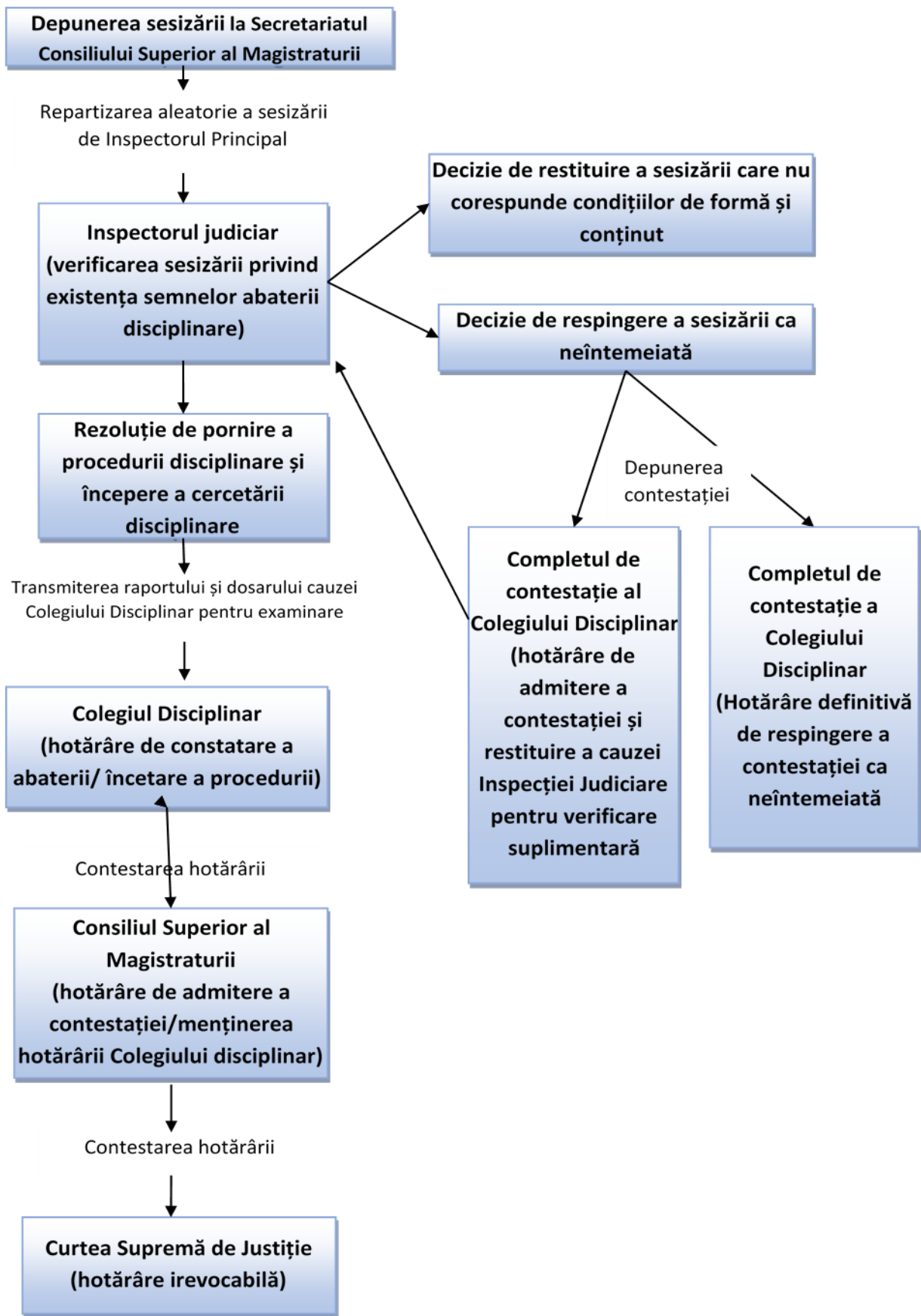
Hotărîrile Curții Supreme de Justiție sînt irevocabile și intră în vigoare la data adoptării.

10. PUBLICAREA PREZENTULUI GHID

Prezentul Ghid se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.

Anexa nr. 1
la *Ghidul pentru sesizarea*
Inspecției judiciare

Etapele procesului de examinare a sesizării

FORMULAR TIP PENTRU SESIZAREA INSPECȚIEI JUDICIARE

Utilizați Formularul pentru depunerea unei sesizări.

Puteți anexa orice document justificativ la sesizare, pe care puteți să o trimiteți la adresa indicată mai jos.

Conform legii, Consiliul Superior al Magistraturii va adresa sesizarea Inspecției Judiciare pentru verificare.

Citiți **Ghidul de orientare pentru sesizarea Inspecției judiciare** privind procedura disciplinară a judecătorilor de pagina Consiliului.

*În adresa: Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii
str. Mihai Eminescu, 5, Chișinău,
Republica Moldova.*

Numele, Prenume:

_____ Obligatoriu

Adresa poștală:

_____ Obligatoriu

Oraș:

_____ Obligatoriu

Cod Poștal:

_____ Obligatoriu

Telefon: _____

Email: _____ dacă există

Numele

judecătorului(lor): _____ Obligatoriu

Instanța unde activează judecătorul (ii): _____

_____ Obligatoriu

Numărul dosarului examinat în instanța de judecată: _____

Data sau datele

la care se consideră că a fost comisă abaterea: _____

_____ Obligatoriu

Numele și informația de contact ale avocaților implicați sau a martorilor (daca există):

CONȚINUTUL SESIZĂRII

Vă rugăm să precizați natura plângerii dvs. împotriva judecătorului (judecătorilor) și să furnizați fapte concrete pentru a susține afirmațiile dvs. privind abaterile judiciare. Vă rugăm să includeți data (datele) și ora (orele) presupusului comportament abuziv. Puteți anexa pagini suplimentare, dacă este necesar.

